SVOBODA Свобода

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 6. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 12, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го СІЧНЯ 1989 Ч. 6. РІК XCVI.

...РИБУВАЮТЬ ГРУПИ ...ІДЕСЯТНИКІВ З УКРАЇНИ

...Н.Дж. — Як ...зних місце... и приїджа... -раз групи ...тидесятни... в Україні переслі... за їхню віру. Спроваджують їх звичайно американські церкви тієї самої віри.

Останньо до Рочестеру приїхала велика група, зложена із 91 осіб, з околиць Галича в Західній Україні. Їх забезпечили вірні церкви п'ятидесятників в Рочестері одягом, мешканням і допомагають їм шукати праці. Все це родини з великою кількістю дітей. Хоча в Рочестері немає української церкви тієї віри, але є коло 10 родин-українців послідовників п'ятидестників, як також є українська радіопрограма раз в тижні під назвою „Хліб життя — українська служба". Посередником і перекладачем для новоприбулих українців є керівник цієї радіопрограми Нуся Елгарт, колишній член комітету оборони правозахисників в Україні.

Про їхній приїзд, глибоку релігійність і високу мораль написав статтю пастор п'ятидесятників в Рочестері Карлей Тачстовн до місцевої американської газети „Демократ енд Кронікл", яка прикрашена двома знімками.

Він підкреслює, що мрією новоприбулих є створити свою церкву та свобідно, без переслідування ісповідувати Христову віру, так як пише Святе Письмо.

Як інформує Володимир Пилишенко з Рочестеру поодинокі українці стараються їм допомогти, служать за перекладачів, помагають оформитися з помешканням, працею, школою, мовою, але їм потрібна дальша всебічна поміч. Рочестерська преса, радіо і телевізія обширно описали приїзд цих нових еміґрантів з України.

Ще в листопаді подібна група українських п'ятидесятників в числі біля 60 осіб приїхала до Філядельфії.

Перед кількома днями редакцію „Свободи" відвідала українська родина, що живе у Шарлотті, Північна Каролайна, Джеймс Сміт з дружиною. Дж. Сміт, колишній мешканець Джерзі Сити, поступив до Видавництва „Свобода", щоб передплатити „Свободу" для новоприбулих до Шарлотт нових українських еміґрантів з України — п'ятидесятників. Їх прибуло десять родин і так, як в інших місцевостях, їх спровадили та ними опікуються члени церков п'ятидесятників в ЗСА.

Як інформують, в Римі чекає на в'їзд до ЗСА понад 1,000 українців-п'ятидесятників, яким тепер дозволили виеміґрувати з СССР.

В більшості, ці нові іміґранти - це люди молоді віком, дуже побожні, охочі до праці і безмежно вдячні за те, що їм вдалося приїхати до ЗСА. Поодинокі групи — майже всі посвоячені між собою, а подружжя — багатодітні.

З українською участю зорганізовано нове наукове товариство в ЗСА

Ню Орлінс, Ла. (ОУПС). — Понад 1,000 викладачів і дослідників мови, літератури, назовництва, діялектології тощо з Америки й Канади взяли участь у цьогорічних з'їздах наукових товариств з кінцем грудня 1988 року. З метою допомагати, ініціювати й координувати працю в ділянці мовознавчих студій на Північно-американському континенті зорганізовано Північно-американську асоціяцію для дослідів історії мовознавства, яку очолив проф. А. Скаліоне з Нюйоркського університету.

У підготовчій праці до першого з'їзду цього товариства в Тюлейнському університеті й у самому з'їзді взяв участь проф. Ярослав Рудницький з Канади, як співосновник і колишній президент Американського назвознавчого товариства й Канадської мовознавчої асоціяції.

Дня 29-го грудня 1988 року він мав доповідь про походження назви „Острів Лисянського" на Тихому океані на з'їзді Американського назвознавчого товариства.

В Дітройті відзначили 70-ліття союзово-громадського діяча

Дітройт (Р.Л.). — В п'ятницю, 30-го грудня 1988 року, в приміщенні Українського Культурного Центру, у Воррені представники численних товариств, організацій і об'єднань, разом із друзями та приятелями влаштували заслуженому і визначному суспільно-громадському діячеві та меценатові Василеві Папіжеві ювілейний вечір. Ювілята і його дружину Галину при вході на залю, в імені Ювілейного комітету, привітали квітами Лідія Колодчин та д-р Зиновій Стельмах, а всі присутні відспіванням „Многая літа".

Г. і В. Папіжі під час прийняття в їх честь.

Керівник вечора інж. Василь Колодчин, представив цю програму відзначення, попросив пароха церкви св. Івана Хрестителя о. крилошанина Йосифа Шарого молитвою розпочати спільну вечерю.

Після вечері про дотеперішній життєвий шлях ювілята доповів Роман Лазарчук. Перші дані в життєписі його збігаються з релігійними святами та славними національними датами і подіями. Він народився на сам наш Новий Рік, 14-го січня 1919 року в Підгайцях, які були повітовим містом збройно здобутої молодої Західно-Української Народної Республіки. День Нового Року — це день віщувань та віншувань доброго початку. І вже вісім днів пізніше Підгайці стали інтегральною частиною, а ювілят громадянином самостійної і соборної української держави.

Виростав ювілят в родині мистців-різьбарів із п'ятьма братами та одною сестрою. З Божої волі в такій численній сім'ї передчасно померла мати і ювілят у віці 10-ти років став сиротою. Єдина сестра, яка могла б була зайнятись домашнім вогнищем, в тому часі вже була в монастирі. В таких важких обставинах ювілят виявив і розвинув свій вроджений талант до порядку, зорганізованости та набуття нових вмілостей, які з бігом часу надали йому прикмети визначного трудівника в родинному, а пізніше і в громадському житті.

До незвичайних дат в житті ювілята треба зарахувати теж його приналежність до тої ґенерації, яка своїх перших 20 років прожила докладно в часі між двома світовими війнами. Ці роки були трагічними для нашого народу під совєтською окупацією, були вони теж важкими, але все таки далеко іншими під польським пануванням. Хоча з кожним роком посилювався наступ польського шовінізму, то існування українських Церков, читалень „Просвіти", своєї преси, театру, молодіжних та спортових товариств, економічної мережі кооперативів, доступ до творів наших найкращих письменників, поетів та істориків — все це витворювало атмосферу, де дух національної свідомости і патріотизму безупинно зростав та мобілізував до боротьби

(Закінчення на стор. 3)

ГАЗЕТА „ПРАВДА" ПОВІДОМИЛА ПРО ДЕМОНСТРАЦІЇ В ГРУЗІЇ

Москва. — У листопаді минулого року в Грузії відбулися масові протести населення, спрямовані проти змін у совєтській конституції, які все таки були прийняті 1-го грудня. Демонстранти виступали під льозунґами незалежности Грузії і її відокремлення від Совєтського Союзу. Про це повідомила у вівторок, 3-го січня газета „Правда".

Судячи з повідомлення газети, протести населення Грузії проти спроб Москви ще тісніше прив'язати республіку до Совєтського Союзу, позбавивши її місцеві органи останніх окрушин самостійности, носили навіть більш відкритий характеp, ніж недавні виступи націоналістів в Естонії.

„Правда" не наводить даних про кількість демонстрантів, однак агентство Ройтерс, покликуючись на слова західніх туристів, які відвідали Тбілісі в листопаді, вказує, що в одній з таких демонстрацій, які відбулися в грузинській столиці, взяло участь до 120,000 осіб. Зокрема, пише „Правда", в одному з урядових будинків Тбілісі була влаштована багатоденна голодівка, що закінчилася лише 29-го листопада. До 100 її учасників, у тому числі кілька підлітків, були відправлені у лікарні.

Критикуючи організаторів націоналістичних виступів, газета таврує їх „нелюдськість і авантюризм", підкреслюючи, що такі люди „здатні на будь-які звірства".

Дані, наведені у „Правді" вказують, що демонстрації в Грузії носили явно виражений політичний характер. Про це свідчить текст льозунґів, що їх несли демонстранти: „Грузія для грузинів!", „Хай живе незалежність Грузії!", „Хай проллється кров!", „Відповімо терором на терор!", „Покласти край демографічній експансії!". Останній льозунґ, на думку кореспондента агентства Ройтерс, відбиває протест грузинського населення проти русифікації республіки, де пропорція корінного населення не досягає і 69 відсотків.

В листопаді минулого року, пише „Правда", націоналісти закликали до заворушень і громадського непослуху, а також аґітували членів КПСС і ВЛКСМ (комсомол) віддати свої членські квитки".

Один учасник демонстрації, повідомляє газета, заліз на дах урядового будинку в Тбілісі і „осквернив прапор Совєтської Грузії", піднятий над будинком.

Появився 17-ий том „Літопису УПА"

Торонто. — У видавництві „Літопис УПА" вийшов з друку 17-ий том цього серійного книжкового видання присвяченого українській визвольній боротьбі за час Другої світової війни та після неї.

Книга „Англомовні видання українського підпілля, 1946-1947", за редакцією проф. д-ра Петра Й. Потічного, містить підпільні видання англійською мовою, має багато цікавих ілюстрацій, список скорочень та вичерпний показник виготовлений С. Шпаком.

Всі матеріяли в цьому томі походять з Закерзоння та були передані спеціяльним зв'язковим до амбасади ЗСА у Варшаві, а під сучасну пору творять досить велику групу перекляcифікованих документів військової розвідки в Державному архіві ЗСА.

В томі знаходяться такі видання: „Нові Лідіце" — це детальний опис знищення польським військом українського лемківського села Завадка Морохівська, підтверджений протоколами зізнань трьох польських вояків, які попали в полон до УПА.

Другий з черги документ, який також походить з 1946 року, це „Примусове виселення Їх Екселенції Єпископа Й. Коциловського і українського католицького клиру Перемишля", який переказує на базі наочних свідків, перебіг брутальної акції виселення єпископа і його капітули до СССР, як також збещещення та грабіж собору, церковного майна та знищення цінних архівів.

З дальших документів в книзі поміщено „Вибори в СССР", твір Я. Старуха, в якому проаналізовано антидемократичну суть та примусовий перебіг цього процесу в СССР; „Фашистівське страшило", цього самого автора, брошуру в якій проведено нищівну критику тоталітарних режимів фашистського типу, до яких зараховано й СССР, та брошуру „Нова голодова катастрофа в Україні" яка теж написана Я. Старухом.

„Нова голодова катастрофа в Україні" аналізує ситуацію в сільському господарстві України і характеризує голоди 1921-23 і 1932-33 років як інструмент совєтської політики, звернений проти ворожого режимові українського населення. Голод 1946-47 років це лишень продовження випробуваної раніше ґеноцидної політики у відношенні до українського народу. Вартість цієї брошури теж і в тому, що це чи не перша українська публікація, яка піднесла марево нової голодової катастрофи в Україні в англомовному світі.

Знову ж в брошурі „До братніх чеського і словацького народів", розкрита російська імперська політика супроти українського народу і його боротьби за волю та чітко викладена

(Закінчення на стор. 3)

СІЧНЕВА АКАДЕМІЯ У ВОТЕРВЛІТІ

Вотервліт, Н. Й. (І.Д.). — В неділю, 15-го січня ц.р., тут в залі Українського Клюбу у Вотервліті в 3-ій год. по полудні відбудеться Січнева академія.

У ВІРМЕНІЇ ВІЙСЬКО ПЕРЕВОДИТЬ ПОГРОМИ

Москва. — Літературний критик і активіст вірменського правозахисного руху Рафаель Попоян повідомив кореспондента газети „Ню Йорк Таймс", що в суботу, 7-го січня ц.р., в день православного Різдва, міліція і вояки заарештували групу вірменських патріотів, серед них чотирьох членів Карабахського комітету.

Сімох членів Карабахського комітету ще раніше заарештували й кинули до в'язниці на 30 днів.

Серед нової групи заарештованих — депутат Верховної ради Вірменії Ашот Манухарян, якого обрали замість пропонованого владою кандидата. Дружина Попояна розповіла, що всі 12 осіб були заарештовані на приватній квартирі.

Стало відомо також, що комісія політбюра ЦК КПСС в справах боротьби з наслідками землетрусу різко скритикувала міністерства легкої промисловости та народної освіти Вірменії за нездатність до ефективної організації. Комісія повідомила, що понад 40,000 людей ще й досі не влаштовані на праці та не забезпечені житлом. Тисячі вірменських дітей шкільного віку також до цих пір не розпочали навчання.

У звіті комісії добре характеризується лише міністерство шляхів сполучення, яке забезпечило безперервний рух транспорту для достави продуктів харчування та предметів першої необхідности потерпілим.

Єреван перебуває у надзвичайному стані. Щоранку біля Політехнічного інституту та Єреванського університету стоять совєтські вояки з автоматами, а на підступах до площ, де протягом року відбувалися багатотисячні демонстрації, стоять танки і бронетранспортери.

Полковник Міхаїл Сорокін на запитання кореспондента газети „Ню Йорк Таймс" Билла Келлера відповів, що так буде доти, поки всі промислові підприємства почнуть працювати на повну потужність і всі студенти почнуть відвідувати свої школи. За словами Сорокіна, тільки тоді можна буде вважати, що спокій совєтських громадян у Єревані забезпечено.

Після півночі військові патрулі затримують всі автомобілі, які не мають спеціяльної перепустки, виданої міністерством оборони. Західнім журналістам дозволяється вільно фотографувати лише в зоні землетрусу, але фотографувати військову техніку в Єревані заборонено, проте на екранах американських телевізорів все ж таки з'явилися кадри з цілими рядами танків і новеньких бронетранспортерів на вулицях столиці Вірменії.

Виглядає, що Ґорбачов, скориставшись землетрусом, почав розправу над націоналістичними організаціями у Вірменії.

10-го грудня минулого року працівники міліції здійснили рейд на єреванський Будинок літераторів і заарештували сімох членів неофіційного комітету „Карабах", що очолювали рух за приєднання автономної республіки до Вірменії. 30-ти денне ув'язнення повинно закінчитися 10-го січня, але нові арешти ставлять під загрозу їхнє звільнення. Серед арештованих членів комітету „Карабах" популярний активіст Хачик Стамболтсян, відомий тим, що в останніх виборах до Верховної ради Вірменії переміг республіканського міністра внутрішніх справ, проте депутатська недоторканість не врятувала його від арешту.

Совєтська преса активно нападає на вірменських активістів, повтоюючи слова Ґорбачова, який назвав їх „екстремістами і політичними демогагами".

Келлер відзначає, що ситуація в Єревані різко змінилася з того часу, коли в місто прибули іноземні журналісти. Якщо раніше тут відкрито вирували демонстрації протесту, то тепер вояки розганяють найменші групки. Немає більше ні столів, де збиралися підписи під різними петиціями, ні транспарантів з національними кличами.

У СВІТІ

КОРЕСПОНДЕНТ АҐЕНТСТВА Ассошієйтед Пресс інформує з Дрездену у Східній Німеччині, що комуністичний уряд переслідує лютеранів й інші релігійні групи. Єпископ Вернер Лєйх заявив кореспондентам, що комуністичні активісти хочуть позбавити права для Церков вмішуватись до справ порушення прав людини й інших гуманітарних проблем, які, мовляв, не мають нічого спільного з релігією. Уряди, центральний у Берліні і провінційні, відкидає діялог з церковними представниками і вважає такі пропозиції „деструктивними". Декого з церковних активістів покарали навіть тюрмою за те, що вони настирливо домагалися прав для Церков займати становище до справ економіки, еміґрації, переслідування інакомислячих тощо.

ПОЛІЦІЯ В ЗАЇРІ затримала на летовищі в місцевості Кіншаша колишнього диктатора Уґанди Іді Аміна, прізвище якого фігурує на листі серед багатьох садистів XX століття, які використовували державну владу для створення диктаторських режимів і винищення народів. Згідно з інформацією Міжнародної Амнестії І. Амін в 1971-79 роках замордував понад 300,000 своїх земляків, яких він уважав своїми „політичними противниками". Не зважаючи на активну матеріяльну допомогу Лівії диктатор Амін був усунений силою зброї повстанців в 1979 році. Допомогу повстанцям дала Танзанія. Амін втік до Лівії, а звідти перебрався до Савдійської Арабії. Очевидно, уряд Уґанди домагатиметься видачі І. Аміна в руки правосуддя, але політичні спостерігачі кажуть, що його скорше видадуть Савдійській Арабії, звідки він прилетів до Заїру.

ПРЕДСТАВНИКИ ДЕПАРТАМЕНТУ оборони ЗСА повідомили, що заплановані на весну американсько-корейські великі військові маневри відбудуться у запланованому реченці, не зважаючи на протести комуністів з Північної Кореї і скрайньо-ліберальних кіл на півдні. Маневри під назвою „Тім спіріт" триватимуть два тижні. Ціль маневрів буде блискавично відбити евентуальну аґресію комуністичних військ з півночі.

МІХАЇЛ ҐОРБАЧОВ, генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР, виступаючи минулої п'ятниці, 6-го січня перед партійними керівниками, гостро критикував противників теперішньої його політики гласности і перебудови, скептиків і всіх інших критиків, які висловлюють сумнів у здійсненні запланованої програми. Ґорбачов підкреслив, що темпи модернізації економіки і здійснення всієї політичної й економічної програми, далі залишаються першочерговим завданням компартії. Він закликав партійних й урядових діячів до різкого зниження державних витрат, включно із зменшенням бюджету для оборони і нерентабельних підприємств. М. Ґорбачов не називав своїх противників по імені, але сама згадка про них вказує на спротив партійних бюрократів, яким і в застійливій атмосфері поводиться добре.

СССР МІНЯЄ СВОЮ ТАКТИКУ В АФГАНІСТАНІ

Москва. — Юлій М. Воронцов, совєтський амбасадор до Афганістану, який має спеціяльні уповноваження для полагодження тамошнього конфлікту ще перед виведенням військових окупаційних частин з тієї країни заявив, що Совєтський Союз ледве чи зможе дотриматись визначеного договором реченця виведення військ до 15-го лютого цього року, з огляду на внутрішні непорозуміння між урядом президента Наджібулли, до речі насадженим Москвою, і антикомуністичними повстанцями-муджагедінами.

Політичні спостерігачі думають, що заява Воронцова, який, до речі, був ще донедавна першим заступником міністра закордонних справ СССР і взагалі належить до совєтської верхівки, була зроблена для того, щоб продовжити тактичну війну, тобто війну нервів між Москвою і муджагедінами, які відкидають всякі совєтські пропозиції про створення коаліційного уряду з участю комуністів, яких Москва хоче конче закріпити при владі, щоб в майбутньому вони, вбравшись в пір'я, могли евентуально перехопити владу за допомогою комуністичного центру й інших комуністичних держав.

Також західні дипломати і Державний департамент у Вашінґтоні вважають, що це тільки полична стратегія Ю. Воронцова, який очолює совєтський тім представників на переговорах з муджагедінами. Американські урядові особи та близькі співробітники президента Роналда Реґена заявляють, що совєтські військові частини приготовляються до залишення Афганістану, а заява Воронцова має мабуть за завдання зламати дотеперішнє становище Мусульманського фронту для визволення Афганістану, який домагається виведення совєтських військ без жадної передумови і без обіцянки, що вони, муджагедіни, толеруватимуть комуністів в демократичному уряді, який, після стабілізації, буде обраний вільними голосами під наглядом спостерігачів з Об'єднаних Націй і сигнаторів договору підписаного в Женеві представниками СССР, ЗСА, Пакістану і Афганістану, тобто теперішнім афганським комуністичним урядом.

Існує також серед дипломатичних кіл думка, що Міхаїл Ґорбачов, теперішній совєтський керівник, побоюється, що повне виведення совєтських військ з Афганістану і упадок тамошнього кабульського уряду можуть у якійсь мірі пошкодити його політиці і підірвати престиж СССР у політичному світі. Державний секретар ЗСА Джордж Шулц запевняє однак, що покищо немає жадних змін політики СССР в Афганістані і Москва надіється вивести свої війська в означеному реченці.

Акредитовані в Кабулі кореспонденти повідомили, що головне військове командування совєтських військ в Афганістані наказало закрити військовий шпиталь, а усіх поранених вояків перевезли літаком на совєтську територію. До СССР виїхали також майже усі совєтські дорадники. Все це вказує на те, що евакуація військ і цивільного персоналу та родин відбувається згідно з пляном. Совєтські дипломати однак заявляють, що головні військові частини будуть виведені коротко перед 15-им лютим, якщо взагалі ситуація не погіршиться.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ Ірано-контра афери відмовився відкинути два головні кримінальні оскарження проти підполковника Олівера Норта до того часу, поки головний прокуратор ЗСА не потвердить, що заборонені документи, потрібні в розгляді цієї справи, не можна уживати в суді, бо це може бути шкідливим для безпеки країни. Ця вимога судді Ґерґарда Ґесселла до головного прокуратора ЗСА Дика Торнбирґа, виглядає на спробу перенести бодай частинно відповідальність відкинення цих кримінальних оскаржень на Адміністрацію президента Роналда Реґена у цій клопітливій афері закордонної політики його Уряду. Навіть якщо ці два оскарження таки будуть відкинені, то підполковник О. Норт мусітиме відповідати за інших 12 кримінальних оскаржень перед тим же суддею.

У ПОНЕДІЛОК, 9-ГО СІЧНЯ ц.р., 11 днів перед запланованим переданням свого урядування новообраному президентові, президент Роналд Реґен, запропонував в Конґресі 1.15 трильйоновий бюджет на 1990 рік, який на його думку вповні відповідає вимогам конґресового закоу в справі балянсування бюджету, значно збільшує військові видатки та деякі інші програми, але не підвищує податків. Новообраний президент Джордж Буш, заявив, що він правдоподібно дещо змодифікує в цьому запропонованому бюджеті, але драстичних змін не передбачує. Він залишив за собою право на поправки, якщо виникне для цього потреба. В Конґресі запропонований бюджет не викликав надто великого зацікавлення, бо його провідники уважають, що він і так не буде мати великого впливу на кінцеві висліди обмежень видатків.

ВИСОКІ УРЯДНИКИ Департаменту оборони заявили, що вже в найближчому часі Пентаґон покличе до відповідальности деякі фірми, дорадників та державних урядовців, включно з колишнім асистентом секретаря морської фльоти Малвіном Пейслі, що вплутані в шахрайстві Федерального уряду. Департамент справедливости розглядає цю справу вже від 1987 року і щойно цими днями рішено робити перші конкретні кроки оскаржень.

НОВООБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Джордж Буш буде заприсяжений в п'ятницю 20-го січня ц.р. Свою присягу він складатиме на Біблію з 1789 року, на котру присягав перший президент ЗСА Джордж Вашінґтон. Ще від часу присяги Вашінґтона ця Біблія була власністю масонської льожі св. Івана в Ню Йорку. Вживали цю Біблію на своє заприсяження ще й президенти Воррен Гардінґ, Двайт Айзенгавер і Джиммі Картер.

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩО МАЙКЛ ДУКАКІС не буде танцювати на інавґураційному балі новообраного президента Джорджа Буша. Массачусетський стейтовий уряд повернув квиток свого демократичного губернатора інавґураційному комітетові з приміткою, що він „зайнятий тут іншими речами". — заявив його речник Джеймс Дорсі в Бостоні.

У КОРОТКІЙ ПРОМОВІ ДО групи своїх вербувальників нових сил для уряду новообраного президента, Джордж Буш заявив, що вони мусять звернути особливу увагу на ті групи людей, які досі часто були забуті республіканцями, а саме: інваліди, негри, американців азійського походження та еспаномовні громадяни. Дж. Буш в цій промові говорив про те, що якраз саме ці групи дали йому мандат і свою підтримку у виборах 1988 року, тому й хоче виконати своє зобов'язання.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year* — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нужда в СССР, яко ще не бувало

В атеїстичному Совєтському Союзі не визнають свята Різдва Христового. Церкви відчинені і за Ґорбачова вже не стежать за відвідувачами церков, як за „ворогами народу", але на Різдво люди працюють. Зате, — в рекомпенсату своїм невольницьким громадянам, Новий Рік є державним святом і в той день люди — у теорії — повинні свій святочний настрій проявляти особливо, щедрим харчем та напитками. За давньої — чи радше прадавньої і призабутої традиції — на Святий Вечір треба було поставити на стіл 12 страв. Підсовєтським громадянам виглядає це тепер, як якась фанатастична байка чи глум над їхньою нужденною дійсністю. У новорічному „Ню Йорк Таймсі" московський кореспондент Білл Келлер подає в довгому дописі — просто невірогідний, але правдивий жахливий образ нужди, яка панує тепер у цій імперії. Він перелічує десятки назв, харчів і предметів першої потреби, яких немає у крамницях і бідкає над тамошніми господинями, які від тижнів призбирували і „заощаджували" найпримітивніші харчі, щоб їх мати на день 1-го січня 1989 року.

„Чоколяда і курятина, кава і чай, дріжджі, салямі і сир, торти і солодощі, все те, що в колишній Росії було основою для святочного відзначення приходу Нового Року, дощенту зникло з полиць харчових крамниць. Мило для купелі і порошок для прання білизни — це такі „раритети", що в багатьох містах заведено картки, щоб їх дістати, поруч із картковою системою на м'ясо, масло і цукор. Одяг для дітей, обува на зиму, парфума й дитячі іграшки це рідкість у цьому сезоні, коли так потрібно їх. Совєтська преса, злегковаживши вказівки від партійних достойників, щоб погідно насвітлювати сумну дійсність і підкреслювати позитиви, заповнена статтями і листами від читачів з наріканнями на такі всезагальні браки, яких ще не було".

„Вечерняя Москва", „Ізвєстія" і навіть партійна „Правда" нарікають і критикують владу, що довела до такого стану. „Що змінилося?, дивується „Правда". Чому зраціоналізовано цукор?, чому зраціоналізовано уніформи для шкільної дітвори?, чому подорожіли черевики при зменшенні дорібкової платні?" Гласність має ту добру сторінку, що власті не всилі переконувати голодних , що вони ситі, але крім отієї однієї користи із гласности — перебудова, наставлена на санацію економіки — за три роки панування Міхаїла Ґорбачова не поступила кроком вперед. Навпаки, вона пригадує військовий вишкіл ще з царських часів: „крок уперед, два кроки назад".

Зручний у тактиці, як позбуватися своїх однопартійних противників, Ґорбачов призначив був лідера опозиції Єґора Ліґачова на міністра хліборобства, знаючи, що Ліґачов не направить сільського господарства. І ось, серед цієї харчової мізерії, появилася вже заява Ліґачова, що „посуха минулого літа відіб'ється на поганих жнивах, буде менше пшениці і жита, що відб'ється поменшенням м'яса і молока в харчових крамницях"...

Виринає автоматично, запит: як довго може велика країна від Балтики по Тихий океан і від Білого по Чорне море переживати таку нужду і як довго двісті з гаком мільйонів мешканців цієї країни можуть терпіти такий стан?! Ґорбачов зрозумів, що поправу економіки треба попередити облегшенням режиму по лінії ніби демократизації і що треба обманути західній світ, що СССР миролюбний, що „добровільно" скорочує свій збройний арсенал і що в інтересі вільного світу є допомогти імперії вилізти із сліпого кута, куди загнали її Карл Маркс і його звеличники своїми вільними теоріями про безклясове суспільство і про державний монополь на всю продукцію і розподіл. Ґорбачов шукав посереднього шляху між марксизмом і демократією. Це у практиці фантазія, бо не можна знайти щось посереднє між вогнем і водою. І коли Ґорбачов далі буде триматися принципу колективізації і марксистської державної контролі над продукцією і збутом — мусить прийти банкрутство. І терпеливість людська теж має свої межі. Кожний тоталітарний режим з могутнім військово-поліційним апаратом паралізує людську відвагу, перетворює людей у терпеливих роботів. Але тільки до якого часу? Треба дивуватися, що люди не виходять масово на вулиці і що не здобувають у Москві, Кремлю так, як у Парижі 14-го липня збунтована юрба здобувала фортечну в'язницю Бастилії, символ тиранії Бурбонів.

Н. Осока

З НОВИМ РОКОМ — БЕЗПЕРСПЕКТИВНІСТЬ

В новорічну ніч у совєтській телевізії передавалося традиційне звернення генерального секретаря ЦК КПСС до населення Совєтського Союзу. Проте, на відміну від попередніх новорічних звернень, цьогорічне відзначилося безрадісним тоном. М. Горбачов визнав, що хронічна недостача найнеобхідніших товарів лишається серйозною проблемою. Він сказав, що зміни, які партія намагається здійснити „проходять не так швидко, як хотілося б і з великими труднощами".

Якщо протягом 70-ох років населення навчали ні про що не думати і не втручатися у справи партійного керівництва, бо воно, керівництво, само про себе і про всіх подбає, то тепер, коли наступила небезпечна криза, генсек закликає населення до активних дій з метою врятування економіки й інших проблем імперії.

„Неправильно було б думати, товариші, що хтось прийде і вирішить за нас наші проблеми", — сказав, Ґорбачов.

Виступ Горбачова в основному був спрямований на становище в країні, а міжнародним проблемам він приділив кілька слів і зовсім не згадав про поліпшення відносин зі ЗСА. Зупинившись на тому, що в новому році треба дуже багато зробити для різкого зростання економіки, Ґорбачов не пропонував ніяких нових рецептів для досягнення цієї мети, хоч уже всім стало ясно, що госпрозрахунок і розширення кооперативів не дали бажаних наслідків.

Таким наголосом на питання економічного дефіциту Ґорбачов очевидно дав зрозуміти населенню, що совєтське керівництво знає про той небувало тяжкий стан у торгівлі, який особливо гостро відчули громадяни СССР у передноворічні дні через гостру недостачу товарів першої необхідности і продуктів для новорічного столу. В крамницях неможливо було знайти чай, каву, цукор, дріжджі, курятину, ковбаси, сир, цукерки, торти і багато іншого. А на периферії, поряд з м'ясом, маслом і цукром, на картки продають навіть туалетне мило та пральний порошок. Карткова система на основні продукти введена в кожному третьому місті РСФСР. В Таджикістані зникла бензина. В Находці незадовго перед новим роком виникла справжня бійка в черзі за японськими куртками. Громадяни Донецька й Уфи через недбалість місцевого керівництва позбавлені найдоступнішого в СССР продукту — свіжої капусти.

„Браки атакують нас буквально з усіх сторін", — з тривогою пише газета „Вечерняя Москва".

Совєтський уряд, ніби намагаючись вказати на одну з причин недостачі, в останні дні минулого року опублікував повідомлення, що з 1-го лютого 1989 року вводяться митні обмеження на вивіз деяких продуктів і товарів за кордон. Іноземні туристи, а також ділові відвідувачі, зможуть вивозити з СССР товарів лише на суму в 100 совєтських карбованців чи на 165 долярів згідно з офіційним курсом. За такі товари, як пилососи, міксери, кавомелки, електропраски, радіоприймачі, фотоапарати й автомобільні запасні частини, їм доведеться платити мито від 20 до 100 відсотків вартости виробу. Обмежується також вивіз ікри, кави, телевізій, дитячого одягу, холодильників та пральних машин.

Совєтський економіст Олександр Зайченко на сторінках одного з журналів викриває старанно плеканий совєтами міт, що, мовляв, совєтський народ харчується не гірше, ніж народи країн Заходу. На його думку, совєтський громадянин ледве чи вживає одну третину тієї кількости м'яса, котра випадає на душу населення в ЗСА. Він твердить, що тепер совєтські люди харчуються гірше, ніж в 1913 році.

Колишній член політбюра ЦК КПСС Борис Єльцин в інтерв'ю кореспондентові газети „Комсомольская Правда" заявив, що уряд повинен би відкласти здійснення совєтської програми космічних досліджень і обмежити видатки на оборону заради поліпшення житлових умов та постачання людям продуктів харчування для „укріплення в людях віри в перебудову".

Д-р Роман Осінчук

Я тримав кості Ярослава Мудрого у своїх руках

(Спогад)

Ось закінчився наш 1988 ювілейний рік, в якому ми відзначували незвичайно важливу історичну дату 1000-річчя впровадження св. Володимиром християнської релігії у тодішній нашій великій державі, в Україні-Русі. І мимоволі у тому урочистому, ювілейному році християнізації України думки українців і тих, які живуть на волі й тих, які — в неволі летіли до берегів Дніпра-Славути, до нашого столичного Києва, в якому невмирущий християнський дух і віра в кращу майбутність заховані та збережені для грядучих поколінь у дорогій нам святині св. Софії, у святині Божої мудрости, що кріпить цю віру українського народу довгими віками та кріпить теж його життєві сили у боротьбі зі своїм віковічним ворогом за свою історичну правду та й зберігає надію в остаточну перемогу справедливого Божого закону в осягненні волі й незалежности нашого народу.

Тож, у зв'язку з минулорічними відзначуваннями Тисячоріччя, мої думки не покидали цього Києва, в якому я мав щастя перебувати біля дев'ять днів та бодай поверховно його оглянути, а зокрема відвідати нашу дорогу святиню Собор св. Софії, у якій я пережив хвилюючу подію, що закарбувалась у моїй пам'яті на ціле життя.

А було це рівно 48 років тому, в часі першої большевицької окупації Львова. В грудні 1940 року відбувалася у Києві велика та многолюдна Наукова конференція у залях Академії Наук УССР, присвячена 10-літтю Патологічно-фізіологічного інституту проф. Олександра Богомольця, академіка й тодішнього президента Академії Наук УССР, засновника згаданого інституту та одного з найвидатніших вчених тодішньої України.

Саме в тому часі велике зацікавлення у медичному світі викликала його т. зв. цитотоксична, антиретікулярна сироватка, яку тоді почали стосувати для лікування та лікарської обсервації у різних клініках та інститутах цілого СССР а навіть у деяких медичних інститутах Европи та Америки, аж доки, ідучи, мабуть, слідами дослідів проф. Богомольця не відкрили далеко сильнішу діючу речовину т. зв. кортикостероїдів, яка й досі має широке лікувальне застосування у медицині, особливо в алергічних та суглобових захворюваннях. На цей науковий конґрес з'їхались делеґати-науковці з усіх медичних інститутів европейської та азійської частини СССР в кількості біля 250 осіб. Від Львівського медичного інституту делеґатами на згадану конференцію були визначені директором д-ром О. Ф. Макарченком та політруком нашого інституту людиною жидівського походження Павленком професор Маріян Панчишин, директор внутрішньої клініки та й депутат Верховної ради СССР й д-р Роман Осінчук, головний лікар клінік Медичного інституту. Проте, я не про конференцію хочу писати, хоч і та історія цікава, якщо взяти до уваги що на понад 60 доповідей на цій конференції у столиці України не було ні одної доповіді читаної навіть українськими вченими українською мовою, а відкриття, що відбувалось врочисто день перед конференцією у залі київського театру з вітальними промовами наркома здоров'я УССР та інших достойників відбувалось виключно по-російськи.

Після закінчення конференції в п'ятницю вечером, ми оба львів'яни, постановили в суботу оглянути св. Софію, тоді замінену на музей. Проф. Панчишин, як депутат, мав ще інші обов'язки, які лежали йому на серці, а це умовлені відвідини генерального прокурора УСССР Романа Руденка, щоби урґувати в справі молодих дівчат та хлопців, середньошкільників, які сиділи в львівській тюрмі за т. зв. націоналістичну пропаганду. З того приводу ми умовились застрінутись у Соборі св. Софії на 11-ту годину. З мого готелю на Хрещатику недалеко до площі св. Софії і я був там на час та, чекаючи якийсь час на проф. Панчишина, я врешті увійшов до святині св. Софії, вправді дуже слабо освітленої, але своєю величиною і архітектурою внутрі зразу мене ошоломила.

Всередині я застав три групи молодих хлопців (як пізніше довідався учеників Робітничого факультету з якогось міста недалеко Києва), яких опроваджувало трьох музейних працівників , двох з них були чужинці, один напевно жидівського походження, а один, мабуть, жидівського й оба пояснями учасникам об'єкти оглядин російською мовою. Третій таки з вигляду милий українець, що гарною й чистою українською мовою та з великою любов'ю саме групі глядачів коло виходу на хори поясняв нашу історію, часи Ярослава Мудрого та фрески, які все таки дещо заховалися на стінах виходу княжої родини на хори і представляли княжу родину, а інші знову сцени з ловів на звірів. Прислуховуючись дещо здалека до його гарної української поправної мови, його способу насвітлювання історичних подій, я просто захоплювався ним спостерігаючи з якою увагою слухали його пояснень оці молоді слухачі. Наш музейник часто дивився в мою сторону, людини цілком інакше одітої, як громадяни столичного міста Києва.

(Закінчення буде)

Степан Яворський

ВІННИЦЯ — КАТИНЬ — КУРОПАТИ

I.

Вінниця

За останні два роки ми стрічаємо не лише в західній пресі, але і в газетах і журналах комуністичних країн, включно з СССР, нові інформації про жорстокі злочини поповнені комуністичними катами супроти власного населення в період сталінського терору. Ці інформації виявляють щораз нові місця масових вбивств, особливо в останніх роках перед вибухом Другої світової війни, під час війни і кілька років після закінчення війни. Жертвами цих страт на Україні були перш за все селяни, які противились примусовій колективізації, та мільйони яких вимерло штучним голодом, знищено депортаціями на Сибір, або екзекуціями в місцевих тюрмах і таборах.

Опісля прийшла черга на інтелігенцію, священство, науковців, письменників і навіть високих партійних урядовців, яких підозрівали в проявах патріотизму чи гуманізму. Накінці, горезвісне НКВД почало винищувати простих селян-колгоспників і робітників.

Про Вінницю, на жаль, у у світовій пресі дуже мало було згадано. Як подає Енциклопедія Українознавства, в період так званої „єжовщини", обласним управлінням МНКВД знищено кілька тисяч заарештованих мешканців міста і области. Вінницька справа стала відомою тому, що, під час німецької окупації вліті 1943 року, на підставі інформацій очевидців цього злочину, було організовано розкопування могил, де були зариті трупи. Крім досліджування німецьких і українських лікарів, була створена комісія експертів на запрошення німецької влади. У комісії брали участь фахівці з Бельгії, Болгарії, Фінляндії, Франції, Італії, Хорватії, Голляндії, Швеції, Словаччини і Румунії.

Ідентифіковано приблизно 10 відсотків окремих знаків на тілі, або зaритих в окремій ямі актів НКВД. Розпізнано, між іншим, осіб, про яких НКВД казало родинам, що вони були заслані до далеких таборів без права листування.

У масових могилах, відкритих у Вінниці в 1943 році, між тисячами замордованих не було жодних куркулів, поміщиків, банкірів, або багатих купців. Це були звичайні робітники, селяни, священики, урядовці міських та сільських установ, студенти та інші мешканці Вінницької области. Між ними було багато молодих і старших жінок.

Як установила медична експертиза, покликана окупаційними властями, майже всі жертви мали зв'язані за спиною руки. Тих, що не згинули зразу від куль добивали прикладами рушниць, або залізними рурами.

Загальне число жертв, знайдених у могилах Вінниці, нараховано між 11 і 12,000. Таких могил і таких масових вбивств було на Україні багато. Про це було б більше відомо, якби совєтський уряд на Україні був зацікавлений відкрити цю жахливу сторінку недавніх злочинів. На жаль, теперішній уряд не лише не бажає допомагати в досліджуванні місць масових страт, а, навпаки, ставить перешкоди тим громадянам, які мають підстави підозрівати про існування таких місць страт.

Катинь

На конференції у Теграні, в грудні 1943 року, голови трьох союзних держав обмірковували проблеми післявоєнного порядку в світі і потребу приборкання великонімецьких амбіцій. Застановлялись над тим, щоб ще такого придумати. І Сталін придумав. Він заявив Рузвельтові і Черчілеві, що він готовий розстріляти 50,000 німецьких офіцерів. Тобто, знищити 50,000 німецьких інженерів, вчителів, лікарів і вчених. Обурення англійського прем'єра було настільки сильне, що Сталін поспішив обернути цю пропозицію в жарт.

Але Сталін не жартував. Уже в Царицині, в 1918 році на його приказ затопили в баржах велике число царських полонених офіцерів. У тридцятих роках масово винищували, на його команду, цвіт українського народу. Тому його пропозиція була зовсім серйозна і консеквентна. Він же недавно дав наказ винищити увесь польський офіцерський корпус, результатом чого був Катинь в 1940 році.

Совєтські власті звезли чотирнадцять і півтисяч полонених польських офіцерів до трьох таборів, влаштованих на скору руку в Козельську (на Білорусії), Старобільську (на Україні) і Осташкові (на Білорусії). Чверть мільйона польських, українських, білоруських та інших національностей, які служили в польському війську (жовнірів, підофіцерів і офіцерів), було захоплено в полон у вересні 1939 року. На наказ тодішнього начального вождя польської армії, маршалка Ридза-Сьміґлого, польські війська не ставили опору совєтським напасникам. Тому перемога совєтської армії над польськими військами, які відступали перед побідними німецькими арміями, була легкою і дешевою. Згідно з офіційними інформаціями, 180,000 польських (як і українських та інших) вояків було депортовано в глибину Совєтського Союзу. За ними слідувало приблизно півтора мільйона цивільного населення різних національностей, але в більшості поляків зі східних земель тодішньої Польщі.

Тодішній шеф НКВД, Лаврентій Берія, був винятково зацікавлений польськими офіцерами. Частина польського офіцерського корпусу попала до німецького полону у вересні 1939 року. Одначе, більшість офіцерів, переважно офіцерів резерви, попало в руки НКВД. Якраз їх розмістили у вищезгаданих таборах(Козельськ, Старобільськ, Осташково).

Слід підкреслити, що, згідно з польськими джерелами, серед 14.5 тисяча польських офіцерів було принаймні 200 українських старшин і підхорунжих резерви, які служили в польській армії. Слід також згадати, що серед вищезгаданих офіцерів більшість були резервісти, включаючи лікарів, учителів, правників, інженерів, мистців і літераторів.

(Закінчення буде)

Мирослав Семчишин

ТРИВОЖНЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

II.

Не зупинили, хоч скалічили боляче чимало проявів українського культурного будівництва ні царські драконські укази, ні жорстокі часи сталінського терору чи антидемократичні методи поверсальської Польщі в Галичині. А після закінчення Другої світової війни Україна теж відчула удари Москви по народі і його культурній дії, коли прийшло до розправи з революційним націоналістичним рухом до ліквідації Української Католицької Церкви й інших форм терору. Але все це не зламало твердого українського духа.

Прийшло до нових зрушень і нового підйому, ареною яких стала література. Прийшло до виникнення руху опору і т. зв. захалявної літератури, до творчости В. Симоненка, І. Калинця, В. Мороза, Е. Сверстюка, Чорновола й інших, що в літературно-культурному процесі називаємо творчістю шестидесятників. Їх активність і творчість призвели до своєрідного літературного ренесансу, а вслід за цим до духового підйому, в чому особлива заслуга цих справжніх патріотів України. Вони дали поштовх до протестних акцій на захист елементарних людських і конституційних прав української підсовєтської людини. Все це знайшло свій сильний відгомін у всьому культурному світі... і стало мотором до нових дій української еміграції на захист поневоленої України.

Але цьому національному зрушенні, що вилилось у формі самоорганізації різних гуртків і в появі конспіративного „Українського Вісника", у 70-их роках прийшов кінець. Почалась хвиля нового терору й інших брутальних заходів спрямованих на ліквідацію будь-яких проявів національного самовиявлення нескореної України.

І ввесь цей довгий історичний шлях, яким проходила українська культура із своїми творцями, був справді винятково складний і тернистий. Були в нього моменти росту і розквіту, але й були десятки інколи років нидіння і занепаду, а той здавалось, загибелі. Але до такого катаклізму ніколи не дійшло. Не зважаючи на всі протилежні вітри нашої драматичної історії, український культурний рух ніколи не припинявся, бо була суцільна українська територія в своїй основній масі заселена українською людиною, був живий народний організм, і хоч кордонами ворогів порізаний, але живий і продуктивний, вихований сотнями років в одній мові, в одному спільному світовідчуванні, з одною прадавньою традицією і одним спільним моральним законом життя.

А тим елементом, що споював його в однеціле, була його рідна мова, якої ніколи, ні одному ворогові не вдалось знищити чи викоренити, або замінити другою-чужою.

А тепер на черзі дуже основне питання: в яких умовинах починаємо чергову епоху нашого українського життя? Чи можемо собі дозволити на якісь прогнози, чи передбачування? Можемо, хоча в доволі обмеженому розмірі.

Базуючись на очевидних фактах за останніх 20 років, ми можемо виявити ті всі небезпеки, на які наражена сучасна Україна, що від 1920 років стала тереном колонізаторського поневолення комуністичною Москвою, і особливо тепер опинилась у дуже загрозливому стані. Різні стадії та різні національно-політичні курси довелось пережити Україні за минулі десятиліття совєтської влади. Починаючи від ленінських терорів і сталінських жорстоких, кривавих практик, а далі хрущовських експериментів і тупоумної брежнєвщини аж до сучасної ґорбачовщини, історія підсовєтської України має одну спільну рису: вона перетворилась у тотально підчинену провінцію московсько-комуністичної імперії з усіма атрибутами колоніяльної залежности, починаючи від псевдодержавної адміністрації науки і системи шкільництва мистецької чи літературної діяльности та всіх клітин суспільного життя, а кінчаючи на Російській Православній Церкві, що стала послушним знаряддям Компартії і оплотом русифікації. І на сьогодні всі наші міркування і передбачування будемо базувати на фактичних даних передусім совєтських джерел, як і незалежних дослідників совєтської України на еміграції.

І так, ще у 1984 році появилось книжкове видання підпільно написаних есеїв, п. з. „Грані культури". Невідомий автор, скрившись під псевдонімом Степана Говерлі, блискуче із великим знанням і гарячим українським серцем змалював нам прямо жахливу картину того всього, що уявляє собою сучасна Україна, чи не в усіх основних ділянках життя, зокрема ж культури. Основним моттом книжки Говерлі є задокументоване ствердження, що ворог намагається зламати духову силу нації, її культурну самобутність і основи національної свідомости.

А коли народ починає втрачати свою культуру, а з нею свою історичну пам'ять, своє національне „я", — він перестає бути народом. Говорячи про історичну пам'ять треба тут зацитувати чеського письменника Міляна Кундеру, який у своїм творі з 1981 року п. з. „Книжка про сміх і забуття", пише ось що: „Першим кроком до ліквідації народу є позбавлення його пам'яті. Знищіть його книжки, його культуру, його історію, а потім накажіть комусь написати нові книжки, створити нову культуру, винайти нову історію. Незабаром нарід почне забувати чим він був, а довколишній світ забуде про нього ще швидше. Боротьба за проіснування, це боротьба з втратою пам'яті". Отже нарід не сміє програти битви за своє існування, а ця битва йде під гаслом протиставлення собі двох типів культури поневолених Москвою народів.

Першого типу є культура „буржуазно-націоналістична", другого — „пролетарсько-інтернаціональна". Цей поділ створений Компартією з наміром ліквідації національної самобутности культур і створення умовин для московського зразка, яким є і тільки ним може бути російська культура, з російською мовою, як основним інструментом дії. Постала, отже ідеологія, основою якої є теза, що „найбільш прогресивним явищем є зближення і злиття культур в одній-єдиній нації-нації російській".

Автор вбиває оцей брехливий арґумент російської історіографії про будь-яку мовну чи культурну спільноту українського народу з російським, бо археологія, етнографія, історія та інші науки переконливо доказують, що російський північноруський нарід оформився на зовсім іншому етнічному субстраті, на зовсім відмінному культурному ґрунті.

Чимало українських і чужинецьких авторів залишили нам характеристики українців і росіян (Костомаров, Грушевський, Огієнко, Маланюк, Вернадський), але найбільш маркантну характеристику ментальности народу Руси-України, дав нам сучасний російський письменник на еміграції Алєксєй Толстой у повісті „Князь Сербряний".

Продовження буде.

В околиці Нюарку пом'янули С. Бандеру

В неділю, 13-го листопада, м.р. українці за почином Організації Чотирьох Свобід України, пом'янули в своїх молитвах одного із найвизначніших борців за державну самостійність України, св. п. Степана Бандеру, провідника українських націоналістів, на Панахиді в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

По полудні цього самого дня о год. 4-ій в УНДомі в Ірвінґтоні, Н. Дж., відбулися святочні сходини, присвячені цьому великому борцеві за волю українського народу, який за це згинув з руки московського аґента в Мюнхені 1959 року.

Академію відкрив голова Відділу ООЧСУ Нестор Басняк. Він коротко подав ціль академії і попросив до слова відомого політично-громадського діяча Лева Футалу. Прелеґент, у своєму змістовному слові, з'ясував боротьбу українського народу за його визволення з московської, та інших окупантів України, неволі.

Л. Футала відтак обширно представив історію УВО-ОУН, та їхню боротьбу за незалежну і вільну Україну.

В. Пасічняк

Появився...

(Закінчення зі стор. 1)

політична програма українського визвольного руху. Автор чи автори остерігають чехів і словаків перед легковажним трактуванням політики СССР і закликають до спільної боротьби за права народів і людини.

Хоч матеріяли цього тому різні, англійська мова яких також дуже недосконала, своїм змістом вони творять одну цілість, коли йдеться про ідейні позиції українського визвольного руху за час і після Другої світової війни. Вони також до деякої міри розкривають методи і спосіб пропаґандивно-інформативної дії підпільного проводу на зовнішньому відтинку.

Замовлення на том в ціні 15,000 дол. можна слати на адресу: Litopys UPA, P.O. Box 97, Station "C", Toronto Ont., M6J 3M7, Canada.

„Запорозька Січ" в Рочестері відзначила 75-ліття

Серед повіні різних імпрез, що збігаються при кінці року, і святкувань 1000-ліття Християнства в Україні, 367-ий Відділ УНСоюзу „Запорозька Січ" в Рочестері гідно відзначив свій 75-літній ювілей. У шкільній залі ім. св. Йосафата відбувся 22-го жовтня 1988 року святочний бенкет з участю около сотні осіб.

Голова Відділу Петро Дзюба відкрив свято, привітав присутніх священиків, усіх членів Народного Союзу, а особливо привітав головного предсідника УНС д-ра Івана Флиса. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померших членів Відділу. Опісля почався обід, який приготовила Христина Дзюба.

По обіді П. Дзюба попросив д-ра Івана Флиса до слова.

Д-р Іван Флис почав свою добре підготовану промову привітом від Головного Уряду УНСоюзу. Він привітав уряд і членство „Запорозької Січі", висловив признання для Відділу, як одного з найкращих в системі УНСоюзу.

Дальше він говорив, що сьогодні минає 75 літ існування Відділу, це є 75 літ братської допомоги членам і громаді. Він згадав теплими словами перших засновників Відділу. Висловив їм признання за працю, П. Дзюбі, як голові Відділу, і Василеві Поповичеві, як секретареві. Він згадав, що Відділ „Запорозька Січ" побудований на християнських засадах, виховував своїх членів у патріотичному дусі і також у дусі американського громадянства. Історія УНСоюзу — це історія цілої української еміграції в Америці. „Ваші успіхи були частиною успіхів цілого УНСоюзу. Ви не замикалися в собі, але працювали для цілої української громади". Закінчив він свою промову англійською мовою, згадав про солідну матеріяльну базу Союзу

„Запорозька Січ" славилася великою активністю. Колись Відділ начисляв около 1,000 членів. Під сучасну пору Відділ має 209 активних і 225 виплачених грамот, разом 434 члени. Члени Відділу проявили широку діяльність, були активні в ОДВУ і других організаціях. Нові іміґранти поповнили членство „Запорозької Січі" і ОДВУ. „Запорозька Січ" розвинула допомогу новим іміґрантам і також допомагала нашим людям в Европі. Від Головного Уряду УНСоюзу д-р Іван Флис передав плякету П. Дзюбі за його заслуги для Відділу. Також передав плякету для Василя Поповича за його 40-літню працю для УНСоюзу. Він придбав для Відділу понад 500 нових членів. Д-р Флис також висловив признання для урядників і цілого Відділу „Запорозька Січ".

Присутні нагородили д-ра І. Флиса рясними оплесками. П. Дзюба подякував д-рові І. Флисові за його цінні слова і попросив В. Поповича до слова.

В. Попович сказав, що за його 40 літ праці в УНСоюзі він бував багато разів на конвенціях УНСоюзу. Віддав багато праці в громаді, працював в ОДВУ і всіх добродійних організаціях. Він подякував всім членам а особливо жінкам, що прийшли вшанувати 75-літній ювілей. Наші старші жінки навчили нас, як працювати для своєї громади, для свого народу. Він дякує Богу, що дав йому силу працювати такі довги роки і просити Бога, щоби дожити, коли наш народ буде вільний. Зложив подяку П. Дзюбі і його дружині Христині за організацію сьогоднішнього свята.

На закінчення о. архипресвітер Пилип Бумбар в короткій промові висловив признання для членів Відділу, а особливо для старших членів за їх працю для нашої громади та для УНСоюзу. О. Іван Кащак провів молитву, а П. Дзюба подякував усім за присутність і закінчив свято.

Присутні ще довго не розходилися, гуторили між собою. Багато з них підходили до д-ра І. Флиса з різними запитами, а він кожному давав вичерпуючі відповіді.

І. Лехновський

В Дітройті...

(Закінчення зі стор. 1)

Вручають плякету признання В. Папіжеві (другий справа) приятелі (зліва): Р. Татарський, Я. Базюк і інж. В. Колодчин.

з окупантом. Саме в тих роках і в тих обставинах зформувався світогляд та світосприймання нашого ювілята. Він став одною із кращих одиниць загального великого зросту національних кадрів, які поставили собі за завдання „здобути українську державу, а або згинути в боротьбі за неї". Вже в ранньому віці він став членом Юнацтва ОУН із щораз то ширшим засягом обов'язків та відповідальности, зокрема після вступу до повного членства. Тільки вчасний перехід до глибокого підпілля зберіг його від певної смерти під час большевицької окупації від 1939 до 1941 року.

Під час „великого ісходу" в 1944 році ювілят разом із своєю дружиною Галиною подались на Захід і після п'ятирічного скитання причалили до гостинних берегів Америки та осіли на постійне перебування в Дітройті. Сьогодні ми саме на порозі 40-ліття цього перебування та багатогранної суспільної праці подружжя Папіжів в нашій громаді. Праця ювілята охоплює чотири головні ділянки: Підгаєччина, Патріярхат, Український Народний Союз та УККА і УАКРада.

Вважаючи, що любов рідного краю починається від любови рідних порогів, ювілят присвятив вже понад 20 років відданої праці справам зорганізованого життя підгаєччан в світовому розсіянні. Як відповідальний за редакцію „Слова Підгаєччан" він несе львину частину труду в підготові до друку та в розсилці цього пресового органу. Його ім'я в списку редакційної колеґії збірника „Підгаєцька Земля" та пост головного редактора фотоальбому „Мандрівка землями Підгаєччини" запевняють йому місце в історії видань реґіональних збірників. Але мало кому відомо, як багато муравлиної, мозольної і багатолітньої праці він вложив у видання обох цих книжок.

Дороговказом в особистому і громадському житті ювілятові завжди служив клич: „Бог і Батьківщина". Тому він так щиро і щедро піддержує та довгими роками секретарює в Головній управі Українського Патріярхального Світового Об'єднання.

Треба згадати, що вже на рідних землях ювілят працював в Союзі Кооператив і, розуміючи важливість економічного розвитку громади, він радо працює довгі роки, головою 175-го Відділу та пресовим референтом Окружного Комітету УНС. Найбільш відомим осягом цієї праці є „Пам'яткова книга" 31-ої Конвенції УНС яку він редаґував.

З надзвичайним завзяттям ювілят старався виконати своє завдання бути амбасадором української справи на поселеннях. Тому він всеціло включився до довголітньої праці в УККА, а пізніше в УАКР.

Ювілят працював теж час то в комітетах з окремими завданнями, як громадський комітет Українського Тисячоліття, громадські комітети вшанування жертв великого голоду в Україні, створення Відділу Українського дослідно-документаційного центру і інші, а його дорібок пресових статтей, зокрема в щоденнику „Свобода", редакційних статтей в „Слові Підгаєччан" та його жертвенність запевняють йому визначне місце серед кореспондентів, коментаторів та добродіїв в суспільно-політичному житті нашої громади в ЗСА і в діяспорі.

Доповідач закінчив цю життєписну спробу побажанням, щоб ювілят діждався здійснення тих національних ідеалів, яким він присвятив найкращі зусилля свого таланту, та побажанням йому і його дружині Галині обильних Божих ласк, кріпкого здоров'я та многих і благих літ.

В дальшому ході вечора керівник програмою відчитав привіти з побажаннями і благословенням та запевненням молитов за опіку Всевишнього, які наспіли від Патріярха Помісної Української Католицької Церкви Кардинала Мирослава Любачівського і від епарха чикаґського Єпископа Інносентія Лотоцького, ЧСВВ. Наспіли теж привіти від УПСО та від Крайової управи УПТ в ЗСА, Головного Уряду УНС, Головного комітету Підгаєччан, Окружної Управи СУА в Дітройті, головного касира УНС, підгаєчанки Уляни Дячук, головного секретаря Володимира Сохана, від підгаєчанина ред. Івана Дурбака.

Від УНС привітав ювілята головний радний і голова Окружного Комітету УНС Роман Татарський, який разом із секретарем 175-го Відділу, Ярославом Базюком, вручили ювілятові мистецько оформлену емблему і грамоту від Головного Уряду УНС.

Ювілята привітали також: визначний професор-лікар, редактор і меценат д-р Павло Джуль; д-р Маруся Бек, заслужений і визначний діяч в суспільно-політичному українському і американському світі; Зенон Василькевич, голова місцевого Відділу УАКР, який відчитав теж привіт від Головної Управи УАКР в Ню Йорку; підгаєчанин мґр Василь Ліщинецький, голова Українських Злучених Організацій Клівленду; мґр Олена Лісківська, голова 81-го Відділу СУА в Дітройті; Дарія Мельникович-Рихтицька відчитала свою поему, присвячену ювілятові; Ярослав Стеткевич відіграв кілька мельодій на гармонії а Олександра Місьонг, фінансовий референт Відділу Українського дослідно-документаційного центру подала ювілятові ювілейний торт.

Керівинк програми інж. В. Колодчин розказав про свою співпрацю з ювілятом в численних організаціях і комітетах, де його докладність, обов'язковість та ініціятива були рішальними в успішному виконанні поставлених завдань.

Запрошений до слова В. Папіж щиро подякував усім хто причинився до підготови та переведення цього вечора, а зокрема подякував визначним особам нашої громади та отцям, які своєю присутністю та привітами надали великої пошани його скромній особі. При цій нагоді він з дружиною зложили пожертви на такі цілі: Пропам'ятна книга відзначення Тисячоліття Хрищення України в Мишиґені — 1,000 дол.; Український дослідно-документаційний центр — 1,000 дол.; церква св. Івана Хрестителя — 500 дол.; церква св. Йосафата — 500 дол.; Українське Патріярхальне Світове Об'єднання — 500 дол.

Ювілейний вечір завершено молитвою, яку провів парох церкви св. Йосафата о. Кристофор Войтина, ЧСВВ.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Дорогого і Незабутнього
МУЖА І БАТЬКА

бл. п.

Івана Подусовського

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в суботу, 21-го січня 1989 р. о год. 8:30 ранку
в церкві св. Духа в Бруклині, Н. Й.
161 N. 5th Street

і в церкві св. Тройці в Статен Айленд

Просимо про молитви за спокій Душі Покійного.

Дружина — ОЛЬГА
Дочки — МАРТА ВОЙТОВИЧ з чоловіком АНДРІЄМ
НАТАЛКА

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
СЕСТРИ І ТЕТИ

бл. п.

МАРТИ ГАНКЕВИЧ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 15-го січня 1989 року:
в церкві св. Юра в Ню Йорку, 7:30 ранку
в церкві св. Духа в Гаміптоні, Канада, 12-та год.;
в церкві св. Михаїла в Балтимор, Мд.;
в церкві Пресв. Родини в Вашінґтон, Д. К.;
в церкві Успенія Пресв. Богородиці, Едмонтон, Канада.

В понеділок, 16-го січня 1989 р.
в церкві святих Петра і Павла
в Джерзі Ситі., Н. Дж., о год. 7:30 ранку
Просимо згадати Покійну в своїх Молитвах.

СЕСТРИ І БРАТИ з РОДИНАМИ

У глибокому смутку повідомляємо
Родину, Приятелів і Знайомих,
що дня 18-го грудня 1988 р. відійшов у Вічність
у Ріека, Югославія,
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.

ІВАН ГЕЛЬБІҐ

народжений в Бродах 1901 р., учасник Визвольних Змагань — хорунжий 6-ої піхотинської Дивізії Армії Петлюри.

Про молитви за спокій Душі просять смутком прибиті:
дружина — ЗОРКА
сини —
ЮЛІЯН з дружиною ЕВСТАХІЄЮ та з дітьми ДАРКОЮ і АДРІЯНОМ
ОМЕЛЯН з дружиною МАРІЙКОЮ та донечками АДОЮ і ЗЕНЕЮ
доньки —
ЛЮБА ГУРАЛЕЧКО-ЛЯЩУК з чоловіком БОРИСОМ та дітьми ОРЕСТОМ та СОНЕЮ ГУРАЛЕЧКО та МАРТОЮ РОМЕО з мужем БИЛОМ
ЛІДА ШМАЛЬЦ з дітьми РОБЕРТОМ і ХРИСТИНОЮ
сестри —
ВОЛОДИМИРА БАКУН з Родиною
ЮЛІЯ КОЛІНСЬКА з Родиною в Польщі
сваха — НАДІЯ СТАДНИЦЬКА
Родина в Канаді, Польщі та в Україні

В пам'ять Покійного складаємо 1000.00 дол. на Український Духово-Культурний Центр у Пряворі, Югославія.

Дев'ятого січня ц. р. упокоївся в Бозі на 83-му році життя

бл. п. проф. д-р

БОГДАН РОМАНЕНЧУК

НАУКОВЕЦЬ-ЖУРНАЛІСТ, ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НТШ

ПАРАСТАС за Душу Покійного буде відслужений в п'ятницю, 13-го січня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів, 109 Tabor Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОНИ в суботу, 14-го січня 1989 р. о год. 9:15 з похоронного заведення, а в 10-ій год. з церкви Христа Царя 17 St. and Cayuga St., Philadelphia, Pa. на український католицький цвинтар у Fox Chase, Philadelphia, Pa.

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
донька — ОКСАНА ЛЕВИЦЬКА
внуки — НАТАЛКА і ДАНИЛКО
сестри з Родинами в Україні: АННА, КАТЕРИНА і ПАРАСКА
шваґер — СТАНІСЛАВ МЕЦ з дружиною ОСИПОЮ
та ближча і дальша Родина Україні та в діяспорі

Замість квітів на могилу Родина просить складати пожертви на НТШ і на Патріярший Фонд св. Софії.

Святкування Тисячоліття в Омазі

На закінчення святкувань Тисячоліття Хрищення України на середньому заході ЗСА відбувся в суботу 5-го листопада 1988 року в Омага в штаті Небраска концерт пісні і танців в концертовій залі місцевого музею. Концерт влаштував Середньозахідний Комітет Українського Тисячоліття, який складається з представників католицьких парофій в Омазі і Лінкольні, Неб., та в Сейнт Джозеф, Мізурі. Виконавцями концерту були мистецькі ансамблі з Чикаго: танцювальний ансамбль „Громовиця" під мистецьким керівництвом Роксани Дикої-Пилипчак і хоровий ансамбль „Байда" під керівництвом Володимира Поповича.

Обидва ансамблі захопили публіку не тільки мистецьким виконанням програми, але також своїм молодечим ентузіязмом. Члени обох ансамблів — це в переважаючій більшости молоді люди. Ансамбль „Громовиця" виконав цілий ряд народних танків в хореографії Наталки Доброліж, Роми Приймм-Богочевської і Петра Павлишина. На особливу увагу заслуговують дві балетні сцени: „Гуцульське весілля" хореографії Р. Дикої-Пилипчак і „Тисячоліття" хореографії Р. Дикої-Пилипчак та Марти Городиловської-Козицької. В „Тисячолітті" представлено історичні події, які привели до хрищення України в 988 році.

Ансамбль „Байда" виконав народні пісні в обробці Вірйовки „Тиха Десна", Китастого „Гомін степів" і Гнатишина „Коломийку" та твір Д. Бортнянського „Тебе Бога Хвалим". На концерті були також присутні члени литовської громади в Омазі. Після концерту відбулося прийняття для виконавців і гостей в залі литовської церкви Св. Антонія.

Концерт був завершенням ювілейної програми святкування Тисячоліття Хрищення України, яка почалася водосвяттям в парку в Омазі 10-го січня 1988 року. В лютому губернатор Небраски Кей Орр проголосила 1988 рік роком Тисячоліття Українського Християнства. Подібну проклямацію видав посадник Омаги ще в січні.

Одинадцятого і 12-го червня парафію Успення в Омазі відвідав генеральний вікарій єпархії Св. Миколая в Чикаго о. Володимир Климчук. Він відправив Службу Божу в місцевій церкві і Молебень на цвинтарі, де поховані українці, а також Службу Божу в місцевій катедрі латинського обряду в сослуженні латинського архиєпископа і священиків українського і латинського обрядів. Увечорі 12-го червня відбувся бенкет Тисячоліття в готелі Марріот в Омазі. Служби Божі в українському обряді були також відправлені в латинських церквах в Лінкольні, Сейнт Джозеф, Канзас Ситі і місцевості Шоні в стейті Канзас. В грудні відбулася виставка, присвячена Тисячоліттю, в бібліотеці університету Небраски в Лінкольні.

Роман Легедза

ІРАНСЬКИЙ ДИКТАТОР у священичій рясі аятолла Хомейні заявляє у листі до генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Міхаїла Ґорбачова, що комунізм є мертва ідеологія і вже найвищий час, щоб він і його соратники почали серйозно студіювати мусулманські революційні кличі й Іслям взагалі. Лист Хомейні був доставлений М. Ґорбачову спеціяльним посланцем Хомейні. Тегранське радіо повідомило, що лист перше таке звернення до керівника закордонної держави, напевно знайде зрозуміння в Ґорбачова тим більше, що в ньому Хомейні хвалить совєтського керівника за його відважні потягнення і критику колишньої совєтської диктаторської системи. Приблизно 50 міл. мусулманів живе сьогодні в кордонах СССР.

Церква і релігія в Україні

(і. к-н). — Д-р Марія Клячко була першою жінкою, та ще й українкою, яка зацікавилася історією американської морської фльоти і вибрала собі за тему своєї докторської праці у Колюмбійському університеті у Ню Йорку „Англо-американське морське суперництво в рр. 1918-1922". Ця праця, поширена і доповнена з суто науковим підходом і баґажем, стала основою для її книжки „Адмірал Вілліям Шеферед Бенсон, Перший шеф морських операцій", В-во Наваль Інститут Пресс, Аннаполіс, Мд. 1987. Люксусово видана книга багатоілюстрована, була своєрідною сенсацією в американському військовому світі та принесла авторці першорядні рецензії і признання, включно з признанням від президента Роналда Реґена. Переглядаючи архіви до цієї книжки, авторка стрічалася з прізвищем Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького. Вона рішилася написати книжку про Кир Андрея, але не монографію про життя і творчість Владики, а про „Подорож Митрополита Андрея Шептицького до Західньої Европи й Америки, 1920-1923". Шукаючи за джерельними матеріялами до такого твору авторка перестудіювала архіви в Римі — у Ватиканській бібліотеці й бібліотеці ОО Василіян, у Парижі й Варшаві, але знала, що найкращим науковим джерелом будуть архівні матеріяли самого Митрополита у Львові чи — може — вивезені відтіль до Києва чи Москви.

На цю тему виголосила в Науковому Товаристві ім. Шевченка у Ню Йорку 17-го грудня 1988 року одногодинну доповідь під назвою „Мої враження з подорожі на Україну". Проте д-р М. Клячко не трималася докладно цієї формальної теми, а зосередила свою увагу на справі Церкви і релігії в Україні, у цьому році 1000-ліття християнства Руси-України.

Були перипетії з отриманням візи та ще й дозволу на доступ до архівних матеріялів Митрополита Андрея. На свого листа до Бровченка, голови Т-ва „Україна" у Києві, статутовою ціллю якого є зберігати „культурні зв'язки з українцями за кордоном", отримала суху й неввічливу відповідь, що, мовляв, у Києві ніяких таких архівів нема, а чи і де вони є деінде — він не знає. Це було чотири роки тому. Коли в минулому році появилася книжка Марії Клячко про адмірала Бенсона, авторка хотіла передати один примірник до Академії Наук у Києві. Щоб мати певність, що книжка в дорозі не пропаде, авторка пішла до палацу Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку, передала ту книжку амбасадорові УССР Ґенадієві Удовенкові і при цій нагоді оповіла йому про свої невдачні заходи щодо подорожі на Україну, щоб там знайти матеріяли до задуманої книжки. Удовенко, — як оповідала доповідачка, — говорив плавно гарною українською мовою, уважно вислухав і обіцяв перевірити справу під час своєї недалекої подорожі до СССР. Дотримав слова, бо, повернувшись до Ню Йорку, повідомив пані Клячко, що вона має дозвіл на тритижневе перебування в Україні та перевірення архівів Митрополита Шептицького у Львові, — що кошти подорожі має собі сама покрити, а в Україні буде гостем Товариства „Україна".

У своїй доповіді про своє тритижневе перебування в Україні доповідачка говорила не так про свої враження, а більше про відносини в Україні в ділянках Церкви і релігії. Виявила у своїй доповіді характеристичну рису всіх справжніх вчених-науковців: докладність і подробиця, з називанням осіб, місця зустрічі і дат. Будучи людиною глибоко релігійною і звеличницею ідеї Патріярхату для УК-Церкви — перед виїздом на Україну була ще в Римі й на авдієнції у Папи Івана Павла II: оповіла йому про свою недалеку подорож в Україні задля розшуків матеріялів до книжки про Митрополита Андрея. Вселенний Патріярх живо зацікавився тим пляном і просив Марію Клячко відвідати його після повороту з України та оповісти про те, що бачила і які її враження про відносини супроти Церкви і релігії.

Доповідачка трималася здалека від політичної тематика, проте з деяких її завваг, сказаних ніби мимоходом, можна було багато дечого дізнатися.

Так, наприклад, вона згадала, що була у Києві саме тоді, коли у тамошньому театрі переводили офіційне відзначення 1000-ліття християнства на Руси — з промовчанням, що тоді не було не тільки Росії, а й князівства Московщини. Марія Клячко їздила разом із своєю приятелькою мгр Евою Піддубчишин, українкою, народженою уже в Америці. Обидві дістали запрошення на те офіційне видовище в театрі, — запрошення було російською мовою. Усією програмою у честь 1000-ліття Християнства керував і промовляв митрополит Філярет — виключно російською мовою. Обидві пані, — Клячко й Піддубчишин, обурені всією тією русифікаторською трагікомедією — вийшли перед кінцем того видовища і на другий день від'їхали до Львова.

Марія Клячко не вперше відвідала Україну, бо приїздила туди, щоб побачити свою стареньку важко недужу матір; тоді не дозволили були їй поїхати до рідного містечка, а матір мусіла приїхати до Львова. В міжчасі померла. Архіви зберігаються у Львові в колишньому Бернардинському монастирі. Хоча Марія Клячко була перестуджена і недужа — вона була щаслива, що змогла знайти той архівний скарб. У пізніших запитах і відповідях на тому вечорі в НТШ у Ню Йорку, доповідачка заявила, що знайшла такі два документи, задля яких варто було покласти стільки труду і витрат.

Вертаючись з України, обидві пані подалися почерез Відень до Риму на тодішнє святкування 1000-ліття хрищення Руси-України, яке відбулося у соборі св. Софії, що його здвигнув покійний Патріярх Йосиф. Присутнім був і Папа, верховний архиєпископ і патріярх Іван, архиєпископ Мирослав Марусин, кілька польських та італійських єпископів. Папа, зауваживши пані Клячко, звернувся до неї з докором: „То Ви вже вернулися, а до мене не прийшли" і запросив її на сніданок найближчого дня. Доповідачка у своїй скромності зазначила, що це не була на сніданку у Папи Марія Клячко, а та Україна, якою Голова Католицької Церкви близько цікавиться і опікується. Д-р Марія Клячко висловила переконання, що УКЦерква в Україні буде леґалізована.

Покищо всі Богослужби в Галичині, зокрема у соборі святого Юра, переповнені вірними, відправляються мовою українською, — на Наддніпрянщині мовою старослов'янською із російською вимовою. Але доповідачка підкреслила зміну відносин в Україні по лінії більшої відваги тамошніх громадян. Обидві туристки були свідками багатотисячної демонстрації у Львові з окликами „За українізацію". Михайло Горинь, який пішов був до Марії Клячко, заявив їй „Ми тут перейшли поважну хірургію і нам витяли страх". Доповідачка радила їхати на Україну, відважно розмовляти, але не робити щось нелеґальне, бо воно нікому не поможе, а тільки дасть найприкріші наслідки і туристам і місцевим людям".

Ювілейний бенкет Тисячоліття в Балтиморі

Майже 300 осіб взяло участь у ювілейному бенкеті Тисячоліття в неділю, 11-го грудня, що ним українська громада Балтимору закінчила ряд імпрез, присвячених Тисячоліттю Християнства в Україні. А почалися ті імпрези пам'ятним Молебнем внутрі новобудованої церкви св. Михаїла та відновленням обітів Хрищення 1-го січня 1988 року на сам Новий Рік.

Бенкет відбувся заходами Балтиморського Комітету Тисячоліття Хрищення України і в ньому взяли участь також запрошені численні представники наших співгромадян. Влаштовано бенкет у просторій залі новозбудованого парафіяльного центру УКЦ св. Михаїла при Істерн авеню в Балтиморі. Він дав нашій громаді змогу спільно і гідно відзначити світлий ювілей Тисячоліття Християнства і подякувати за дар Хрищення, заманіфестувати нашу підтримку вимог леґалізації Українських церков, заборонених совєтським режимом, та вимог релігійної свободи в Україні.

Бенкет відкрив д-р Андрій Лемішка, голова Балтиморського Комітету Тисячоліття, а хор УКЦ св. Михаїла під диригентурою д-ра Дмитра Коструб'яка відспівав „Отче наш".

Програмою бенкету вів мгр Андрій Чорнодольський. Він представив залі головного промовця д-ра Богдана Футея, федерального суддю з Вашінґтону і голову організаційної комісії ділового комітету Крайового Комітету Тисячоліття. У своїй промові д-р Футей порушив ряд справ — в англомовній леґалізацію Українських Церков, релігійну свободу і русифікацію в Україні та потребу нам, американським горожанам українського походження, ставати до активної оборони наших братів і сестер в Україні і продовжувати її до часу, коли ці справи будуть задовільно полагоджені. В українськомовній промові д-р Б. Футей накреслив тимчасову оцінку святкувань Тисячоліття в українській діяспорі та ролі наших Церков і Крайового Комітету Тисячоліття у цих відзначеннях. Зазначуючи, що українська діяспора сподівалась чогось більше від Ватикану (напр., визнання Патріярхату в УКЦ, призначення єпископа для українців в Польщу чи проголошення святим Митрополита Андрея Шептицького), доповідач згадав про ювілейні святкування УКЦ (в Римі, Ченстохові, Югославії, ЗСА), про святкування УПЦ (в Канаді, Баунд Бруку, в Україні), соборні відзначення у Вашінґтоні, Оттаві, Лондоні, Ню Йорку та інших центрах нашого поселення, а також про наукові конференції, видання, виставки.

В заключенні свого слова доповідач вказав на те, що нам вдалося осягнути багато — вживання назви Русь-Україна в пов'язанні з Тисячоліттям Християнства нашими співгромадянами, особистої неучасти голів обох Вселенських Церков — католицької і православної — в московських святкуваннях, резолюцію Конгресу ЗСА у справі релігійного переслідування і ліквідації українських Церков в Україні, що її підписав президент Реґен, дві конференції в Білому Домі, одна в справі релігійного переслідування в Україні, друга в зв'язку з Тисячоліттям Християнства, зустрічі в Москві членів руху опору в Україні з Гельсінкською делегацією Конгресу ЗСА.

Д-р Б. Футей закінчив свою промову закликом до тісної співпраці з Церквою, бо Церква, на його думку, це найцінніша спадщина по наших предках, вона і наш народ це нерозривне тіло. Коли Церква сильна, тоді і наш народ сильний. Він також закликав, щоб усі ми ставали активними членами наших громад, української діяспори та країн нашого поселення.

Згодом були привіти від сенатора Пола Сарбейнса, сенаторки Барбари Мікульської, виступала конґресменка Гелен Делич Бентлі, Пітер Марудас від мейора Балтимору Курта Шмоука, міські радні Мімі ДіПієтро і Джан Шейфер. Отець Йосиф Денищук передав привіти від сусідньої парафії собору Св. Родини у Вашінґтоні та перевів молитву перед вечерею, по якій продовжувалися привіти і мистецька частина. З привітами виступали також парохи римо-католицьких парафій і представники східно европейських груп.

Від місцевого Комітету Тисячоліття виступив з англомовним словом мгр Андрій Чорнодольський і в ньому він підсумував працю і успіхи нашого Комітету Тисячоліття.

В мистецькій частині бенкету виступив хор української католицької церкви св. Михаїла під диригентурою д-ра Дмитра Коструб'яка із композиціями „Блаженний муж" А. Гнатишина і „Покаяння" А. Веделя. Хор відспівав ці досить складні і трудні до виконання твори знаменито — вислід невсипущої праці його диригента. Запрошений вокальний ансамбль „Намисто" з Вашінґтону під диригентурою інж. Петра Круля виступав двічі. У першому виступі виконав він Гимн Тисячоліття і третій антифон „Блаженні", а в другому — пісні „Вершники" (муз. О. Біласа на слова М. Томенка), „Полтавський рушничок" (муз. Т. Середи на слова Л. Матірної) і „Гомін Карпат" (муз. Л. Вербицького на слова Л. Ковальчука), і як наддаток „Пісню про Десну". Своїм молодечим складом і запалом та добрими голосами ансамбль заімпонував громаді, а виконання ним третього антифону „Блаженні" залишиться у пам'яті багатьох.

Наприкінці програми д-р Андрій Лемішка, голова Балтиморського Комітету Тисячоліття подякував присутнім священикам, а саме о. Григорієві Подгурцеві з УПЦ св. Андрія в Силвер Спринґ, о. Йосифові Денищукові з собору Св. Родини у Вашінґтоні, о. Тарасові Лончині з УКЦ св. Тройці з Вашінґтону і зокрема о. Юрієві Маркевичові з місцевої УКЦ св. Михаїла за співпрацю і участь, рівнож і всім членам Комітету, а зокрема паням під керівництвом Марії Стельмах за велику працю підготови вечері, мґр Андрієві Чорнодольському і його комісії зовнішніх зв'язків за зв'язки з нашими співгромадянами і ведення програми бенкету, Климові Баб'якові за підготову інформаційних матеріялів, запрошень і програмок, д-рові Д. Коструб'якові і хористам за підготову співу та ансамблеві „Намисто" за виступи.

Бенкет закінчено молитвою, що її перевів о. Григорій Подгурець з УПЦ св. Андрія та відспіванням усіми „Боже Великий". Треба однак ствердити, що найбільша подяка за успіх імпрези належиться таки голові Комітету Тисячоліття д-рові Андрієві Лемішці, який, переборюючи різні труднощі і перепони, зумів довести до імпозантного переведення свята, що ним наша громада закінчила офіційно ювілейні відзначення.

Б. С.

30-ліття „Пісні України"

Наближається ювілей радіопрограми „Пісня України". В березні 1989 року сповниться 30 років від того часу, коли вперше в Торонто й околицях прозвучало українське слово і пролунала українська пісня на хвилях радіопрограми „Пісня України".

Радіопрограма „Пісня України" дає можливість усім почути виступи і коментарі видатних людей українського життя: духовних осіб, політиків, громадсько-суспільних діячів, науковців, творців, української культури, письменників, артистів слова і пісні, композиторів, а також виступи нашої молоді і дітей. Мабуть не було і нема жадної важливої події в українському житті, яка б залишилась поза увагою радіопрограми „Пісня України".

„Пісня України, повідомляла і повідомляє і тепер про ту чи іншу подію в громадському, родинному чи особистому житті нашої спільноти, а також передавала і передає звукозаписи з того, що, де і як робилося чи робиться.

Щоб „Пісня України" звучала і надалі, залежить від всіх слухачів. Тому наближуючись до 30-літнього ювілею існування „Пісні України", керівник радіопрограми Прокіп Наумчук звертається до радіослухачів і надалі підтримувати радіопрограму „Пісня України". Пожертви можна складати на Ювілейний фонд „Пісні України" для відзначення 30-літнього ювілею. Концерт під назвою „30 років пісні і слова відбудеться в неділю, 26-го лютого ц.р., о год. 3-ій по полудні, в залі West Toronto S.S. 330 Lansdowne Ave. Toronto, Ont.

Н. Н.

НЕСПОКОЇ НА ОКУПОВАНИХ Ізраїлем арабських територіях, зокрема на західньому березі ріки Йордан і у смузі Ґази, продовжуються з повною силою. Ізраїльські вояки поранили 23 особи в неділю, 8-го і понеділок, 9-го січня. Не відомо чи це вже діє нова політика „старого" міністра Їцака Рабіна на окупованих землях, чи головне командування армії на свою руку збільшило жорстокість у відношенні до цивільних палестинців.

ПРЕДСТАВНИКИ АНТИСАНДІНІСТІВ домагаються від демократичних країн Північної і Південної Америки застосувати проти прокомуністичного і промосковського режиму в Нікараґуа політичні й економічні санкції, бо інакше теперішній диктатор Данієль Ортеґа ніколи не почне здійснювати постанови ґватемальської конференції про демократизацію країни. Альфредо Сезар, голова делеґації антисандіністів на раніших перегоровах з режимом Ортеґи, заявив, що з цією справою він звернеться до новообраного президента З'єднаних Стейтів Америки Джорджа Буша, який, на його думку, найкраще поінформований про відносини в Центральній Америці.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го СІЧНЯ 1989 р.

Трентон, Н. Дж. Загальні річні збори Т-ва Запорозька Січ 245 Відд. о 2-ій год. дня в залі УНДому при 477 Jeremian Ave. На порядку: звіт уступаючої управи і вибір нової. Після зборів перекуска і колядування. Проситься членів прибути. — І. Бойчук, гол., М. Мартиненко, секр.

Парма, Огайо. Річні звичайні збори Т-ва ім. І. Франка 334 Відд. о год. 12-ій дня в Meeting Room, Ridgewood House, 6630 State Rd. в Пармі, Огайо. Якщо не з'явиться відповідна кількість членів, збори відбудуться годину пізніше без огляду на кількість членів. На порядку: відкриття, відчитання протоколу з попередніх зборів, затвердження його, звіти управи і К. Комісії, дискусія над звітами, вибір нової управи і К. Комісії на 1989 р., внески і запити. Проситься всіх членів прибути. По зборах буде перекуска. — М. Задерецький, предс., Стефанія Бохонок, фін. секр., Б. Задорецький, рек. секр.

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ!
ВАСИЛЯ КОЛІДУ
Село Поториця, пов. Сокаль.
ВАЖНА СПРАВА.
Голоситись: МИРОН ЛИТВИН
MYRON LYTWYN
4 Millplain Rd.
Fairfield, CT. 06430

СТЕФАН ЯСЕВИЧ
(STEFAN JASIEWICZ)
Krakow, ul. Cybulskiego 8/9, Poland, син Миколая і Марії зі села Мацина Велика, Горлицького повіту на Лемківщині, шукає **ІВАНА ФЕДОРИШИНА** або його сестру **ІВАНКУ** з дому **ФЕДОРИШИН.** Їхня мама була сестрою Стефана Ясевич.